

професійну майстерність в майбутньому стане висококваліфікованим спеціалістом, затребуваним на ринку праці.

Перед вчителем сьогодні стоїть завдання підготувати учнів до майбутнього: розвинути в них ініціативність, мотивацію до навчання, креативність мислення. Навчити їх в подальша роботі планувати, реалізовувати та аналізувати отриманні результати, вміти знаходити нестандартні способи розв'язку поставлених задач.

Креативний підхід вчителя до формування підприємливості учнів забезпечить формування успішної особистості в майбутньому.

Список використаних джерел

1. https://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/31210/
2. Навчальна програма з фізики для загальноосвітніх навчальних закладів затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 за ред. В. В. Гудзь, Т. М. Засекіна, Ю. Я. Пасіхов, О. В. Ліскович, О. Ю. Зіньковський, Н. М. Гончаренко, В. Л. Бузько.
3. Божинова Ф.Я. Фізика. 7 клас: зошит для лабораторних робіт/ Ф.Я. Божинова, О.О. Кірюхіна. – 5-те вид. – Харків: Вид-во «Ранок», 2019 – 64 с.: іл..+ Додаток (32 с.)
4. <https://www.school91.org.ua/2015/01/28/2015-01-28-06-12-29/>
5. <https://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/>

О.Г. Доротюк,

науковий співробітник відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКІЛЬНИХ ПСИХОЛОГІВ

Компетентнісно орієнтована освіта має важливе завдання – розвиток учнівської активності, ініціативи та здібностей, формування особистості та індивідуальності учня та створення умов, що забезпечують можливість виявлення творчих та інтелектуальних здібностей. Але це було б неможливо без врахування психологічних характеристик школярів, рівня їх психічного розвитку. Компетенція шкільного психолога дозволяє виявляти особистісні якості учнів та допомагати, на основі результатів дослідження, педагогічному колективу підвищувати ефективність навчально-виховного процесу.

Тому одним із завдань нашого дослідження було створення моделі психологічного обстеження учнів різних вікових груп з метою визначення індивідуальних досягнень у розвитку інтелекту та творчих здібностей. Конструювання даної моделі відбувалося в результаті аналізу психологічних джерел та вивчення індивідуальної фахової діяльності шкільних психологів,

що увійшли до вибіркової сукупності на рівні “акме”. Акмеологічний підхід до вивчення індивідуальної фахової діяльності шкільних психологів полягає в дослідженні принципів особливостей і їх діяльності, як професіоналів.

У визначенні рівня професіоналізму ми використовували опитувальники, які виключали різні напрямки діяльності шкільного психолога відповідно до таких основних аспектів:

1. дослідження психологічних умов, які забезпечують особистісний розвиток кожної дитини в умовах шкільного навчання;
2. психопрофілактика, як створення сприятливого психологічного клімату в школі і максимальна реалізація резервів кожного вікового періоду;
3. забезпечення індивідуалізації навчального процесу.

Кожна позиція опитувальника оцінювалась дирекцією школи за п'ятибальною шкалою. Результати узгоджувались і виводився середній оцінний бал. Така робота мала на меті визначити групу психологів, які працюють на різних рівнях професіоналізму.

Ця робота була здійснена на підставі даних, одержаних шляхом анкетуванням директорів і вчителів шкіл, в яких працюють психологи. Одержані дані дають підставу виділити такі три групи шкільних психологів: високого рівня кваліфікації, середнього і слабкого.

Дві інші вибіркові групи включали відповідно 26 і 32 особи, що за даними експертних оцінок кваліфікувались, як групи середнього і не досить високого фахового рівня. Переважно ці групи склали (85%) вчителі різного фаху (найбільш вчителі мови, географії, історії, початкових класів), які закінчили дев'ятимісячні курси психологів при різних педуніверситетах або педінститутах. Практична фахова діяльність цієї категорії психологів добре відома на протязі від двох до шести років та підтверджена характеристиками компетентних експертів (дирекція школи, вчителі).

Різним за фаховим принципом групам шкільних психологів була запропонована анкета, ключовими питаннями в яких були наступні:

1. В якій мірі в умовах школи можливе діагностування інтелекту дітей?
2. Чи є відповідні методики?
3. Якими методиками Ви користуєтесь?
4. Чи застосовуєте Ви методи статистичної обробки даних?
5. Як Ви ставитесь до лонгітуду?

Отримані результати дозволили констатувати, що є істотна різниця між роботою фахівців на рівне “акме” від інших груп респондентів. Так, спеціалісти на рівні “акме” поєднують тестові методики з іншими, надають великого значення лонгітуду, враховують спостереження вчителів, мають хороші контакти з батьками, до них звертаються за консультаціями вчителі,

батьки, дирекція. В практичній роботі, зокрема з тестових методик, надають перевагу апробованим. Але слід визначити, що респонденти всіх груп (загальна вибірка – 70) вказують на:

- відсутність стандартизованої і адаптованої до умов роботи саме вітчизняної школи методик дослідження інтелекту (87,2%);
- неможливість за допомогою навіть існуючих методик визначити індивідуальні особливості інтелектуальної діяльності учнів (86,1%);
- відсутність знань статистичної обробки даних обстежень (72,4%);
- недосконалість методичного інструментарію (відсутність ключів до багатьох методик, неможливість придбати комп'ютерні їх варіанти, тощо (98,2%).

Отримані результати були доповнені обстеженням самооцінки фахівців психологів всіх рівнів.

Таким чином, аналіз співставлення результатів самооцінки фахівців психологів, оцінки рівня їх знань компетентними експериментами та результатами опитування свідчать про наявність значних недоліків у роботі по виявленню індивідуальних особливостей учнів навіть групою “акме”. (Слід зазначити при цьому, що ми не піддавали аналізу інші сторони діяльності практичного психолога школи).

Психологічна служба в школі відіграє важливу роль в покращенні виховання і навчання учнів. Методичні дослідження рівнів компетентності шкільних психологів допомагають своєчасно усунути недоліки у їх роботі. За результатами таких чи подібних досліджень варто розробити та використовувати власну програму підвищення рівня компетентності педагогічних працівників кожному середньому освітньому закладу, яка ж до того повинна функціонувати постійно.

Список використаних джерел

1. Строяновська О. В. Психологічна служба в системі освіти. // Київ, 2010. – 176 с.
2. Равен Джон. Компетентність у сучасному світі. // Москва, 2002. – 396 с.
3. Марінушкіна О. Є. Настільна книга шкільного психолога. // Харків, 2010. – 288 с.